

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Факультет обліку та фінансів

УДК 657

Золотоверх Аліна Володимирівна

**МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ «БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ
СТАН)» ТА АНАЛІЗ МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА**
за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування»
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Автореферат
Дипломної роботи на здобуття
ступеня вищої освіти магістр

Полтава 2018

Дипломною роботою є рукопис.

Робота виконана в Полтавській державній аграрній академії на кафедрі бухгалтерського обліку факультету обліку та фінансів

Науковий керівник кандидат економічних наук
Яловега Людмила Василівна,
*Полтавська державна аграрна академія,
доцент кафедри бухгалтерського обліку*

Рецензент **Дмитренко Галина Яківна,**
*головний бухгалтер ТОВ «Веприк Плюс»
Гадяцького району*

Захист відбудеться «__» грудня 2018 р. о 9³⁰ годині на засіданні екзаменаційної комісії у ПДАА за адресою: 36003, м. Полтава, вул. Сковороди, 1/3, навчальний корпус 4, аудиторія ____.

*Відповідальний за
нормо-контроль*

О. В. Лега

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Умови сьогодення вимагають від господарюючих суб'єктів вміння грамотно аналізувати економічну інформацію й приймати на її основі виважені управлінські рішення щодо подальшої діяльності в динамічному середовищі. Фінансова звітність акумулює у собі вагомий аналітичний потенціал й використовується у процесі побудови стратегічних напрямів господарської діяльності. Водночас, діагностика її показників надає користувачу необхідну інформацію щодо фінансового стану підприємства та його можливих перспектив.

Розвиток міжнародного співробітництва, що характеризується виходом на зовнішні ринки та залученням іноземних інвестицій в економіку України, потребує подальшого узгодження системи бухгалтерського обліку й звітності відповідно до чинних міжнародних стандартів. Така потреба викликана, насамперед, для забезпечення суттєвості й прозорості інформації та уможливлення зіставлення показників фінансової звітності суб'єктів господарювання з іноземними партнерами.

Наразі важко переоцінити значення достовірної та суттєвої інформації для аналізу фінансового стану та результатів діяльності суб'єкта господарювання стосовно вирішення його фінансово-господарських проблем. В основі управління суб'єктом господарювання перебуває «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» як вагомий інструмент діагностики фінансової рівноваги та спостереження за можливими чинниками її порушення. Досягнення фінансової рівноваги забезпечить покриття ліквідними активами боргів підприємства, з одночасним врівноваженням його власного капіталу з позиковим.

Зважаючи на важливість фінансової звітності, і зокрема «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» у забезпеченні управлінської діяльності підприємства інформаційним масивом, щодо відповідності науково-обґрунтованим критеріям, обумовили актуальність обраної теми дослідження.

Вагомий внесок у розробку теоретичних аспектів змістового навантаження та практичної доцільності принципів складання та подання фінансової звітності зробили як зарубіжні, так і вітчизняні науковці, зокрема Н. Є. Білинська, О. Є. Гудзь, В. М. Костюченко, В. М. Пархоменко, О. Г. Чепець. Протягом останніх років у вітчизняній науці помітно підвищився інтерес досліджень щодо використання Міжнародних стандартів фінансової звітності, зокрема і у працях учених: В. С. Корчака, Л. Є. Момотюк, О. В. Пасько, Н. Є. Ціцької. Питання методології й практики аналізу майнового стану суб'єктів господарювання розглядалися у працях багатьох науковців, серед яких: П. Ю. Буряк, В. В. Ковальов, Л. А. Лахтіонова, Л. О. Рубан, Н. П. Шморгун та інші.

Таким чином, наявність суперечливих питань щодо структури, порядку підготовки й подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)», а саме: уточнення особливостей складання фінансової звітності за міжнародними стандартами; проблематики побудови системи показників оцінки господарських засобів (майна) підприємства й джерел їх утворення (капіталу та зобов'язань) свідчать

про високу актуальність й практичну значимість теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломна робота виконана у межах програми науково-дослідних робіт кафедри бухгалтерського обліку за темою: «Удосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення господарюючих суб'єктів у галузях економіки України».

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є обґрунтування теоретичних положень щодо визначення змісту, форми й вимог до розкриття статей «Балансу (Звіту про фінансовий стан)», а також методичного забезпечення аналізу майнового стану суб'єкта господарювання та виявлення шляхів його поліпшення.

Цільова спрямованість дослідження зумовила постановку та вирішення таких завдань:

- виявлення сутності економічної категорії «баланс», узагальнення позицій науковців щодо еволюції форми та структури балансу;
- систематизація положень нормативних актів щодо порядку підготовки та подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)»;
- дослідження використання Міжнародних стандартів фінансової звітності у вітчизняному обліку, і зокрема в частині складання фінансової звітності;
- здійснення аналізу організаційно-правових засад і фінансового стану підприємства;
- розкриття процедури підготовки облікових даних для складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» у досліджуваному підприємстві;
- ознайомлення із методикою складання активу й пасиву «Балансу (Звіту про фінансовий стан) сільськогосподарського підприємства»;
- вивчення досвіду використання підприємства автоматизованої системи обліку в процесі закриття періоду та підготовки фінансової звітності;
- діагностика показників майнового стану підприємства;
- виявлення шляхів поліпшення майнового стану підприємства.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є облікові процедури щодо методики складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» та його перевірки у сільськогосподарському товаристві з обмеженою відповідальністю «Калина» Гадяцького району Полтавської області.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади, а також діюча методика складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» підприємств аграрної сфери.

Методи дослідження. У ході дослідження застосовувалися історичний та теоретичні методи (абстрагування й узагальнення та методи продукування понятійного знання) у процесі виявлення сутності економічної категорії «баланс» та узагальнення позицій вчених стосовно еволюції його форми та структури. Нормативно-законодавчі акти України, що регулюють сферу складання та подання фінансової звітності, і зокрема «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» підприємств стали методологічною основою дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних аспектів і

розробці практичних рекомендацій щодо методики складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)». У межах дослідження одержано наступні положення, що визначають наукову новизну:

- досліджено понятійно-термінологічний апарат стосовно формування економічної категорії «баланс»;
- досліджено питання еволюційного розвитку нормативного забезпечення вітчизняного обліку й формування фінансової звітності щодо впровадження ключових концепцій міжнародних стандартів;
- узагальнено елементи облікової політики, що впливають на формування статей форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», основними з-поміж яких є: вибір методу нарахування амортизації необоротних активів; зміна методу переоцінки необоротних активів; вибір способу розподілу непрямих витрат між окремими об'єктами обліку та калькулювання.
- визначено методичні підходи щодо порядку підготовки та подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» в умовах використання програмних продуктів «1С: Бухгалтерія 8.3» та «М.Е.Дос».

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення одержаних результатів полягає у наданні рекомендацій щодо методики складання та порядку подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)», його аналізу та виявлення шляхів поліпшення майнового стану підприємства.

Особистий внесок здобувача. Дипломна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробації результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися й одержали позитивну оцінку на 4-х конференціях, а саме: II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю» (м. Полтава, ПДАА, 2017 р.); Науково-практичній конференції студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по напрямках підготовки (спеціальностях) «Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки студентів обліково-фінансового профілю» (м. Полтава, ПДАА, 2018 р.); Науково-практичній конференції студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по напрямках підготовки (спеціальностях) «Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки студентів обліково-фінансового профілю» (м. Полтава, ПДАА, 2018 р.); III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю» (м. Полтава, ПДАА, 2018 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 4 наукові праці загальним обсягом 0,42 друк. арк.

Структура та обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається з вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що нараховує 97 найменувань, містить 25 таблиць, 16 рисунків, 18 додатків. Основний зміст дипломної роботи викладено на 94 сторінках друкованого тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, відображено мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення, наведено дані про апробацію одержаних результатів.

У першому розділі «Теоретико-методичні основи складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» досліджено еволюцію поглядів вітчизняних учених на сутність й змістове наповнення поняття «баланс»; узагальнено їх класифікацію; здійснено порівняльну характеристику структури балансу згідно міжнародних та вітчизняних стандартів.

У ході дослідження на основі критичного аналізу сучасної наукової думки, встановлено, що реформування вітчизняного обліку передбачає подання кредиторам й інвесторам правдивої та неупередженої інформації щодо фінансового стану та результатів діяльності господарюючих суб'єктів. Відтак, підґрунтям реформування обліку є використання Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку щодо складання та подання фінансової звітності.

Загальну класифікацію звітності наведено на рис. 1.

Рис. 1. Схема загальної класифікації звітності

Встановлено, що розвиток бухгалтерського обліку пройшов тривалий еволюційний шлях. Його побудова й зміст видозмінювались у залежності від форми власності та розвитку виробничих відносин суспільства. Відтак, XX сторіччя характеризується вдосконаленню аналітичності балансу як однієї з форм фінансової звітності. Більше того, значення бухгалтерського балансу

настільки велике, що його, зазвичай, виділяють в окрему звітну одиницю. Насамперед, баланс використовувався як економічна категорія, що урівноважувала взаємозалежні об'єкти, спричинені двоїстістю господарських процесів, виникненням і поширенням товарних та товарно-грошових відносин.

У ході вивчення першоджерел виявлено, що формування вітчизняного бухгалтерського обліку й форм звітності пододало тривалий еволюційний шлях. Їх сутність й змістове наповнення змінювались із розвитком фінансово-господарських відносин суспільства. Наразі баланс, як форма звітності, тісно пов'язана із Планом рахунків, який ґрунтується на принципі подвійного запису кожної господарської операції.

Наразі мета, зміст та структура фінансової звітності регламентується НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 07.02.2013 р. та П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» № 137 від 28.35.1999 р., що визначають структуру «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» підприємства та змістове наповнення його статей. Відповідно до чинного законодавства, баланс – це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Зрозумілість інформації, що міститься в «Балансі (Звіті про фінансовий стан)», залежить від її відповідності певним якісним характеристикам, рис. 2.

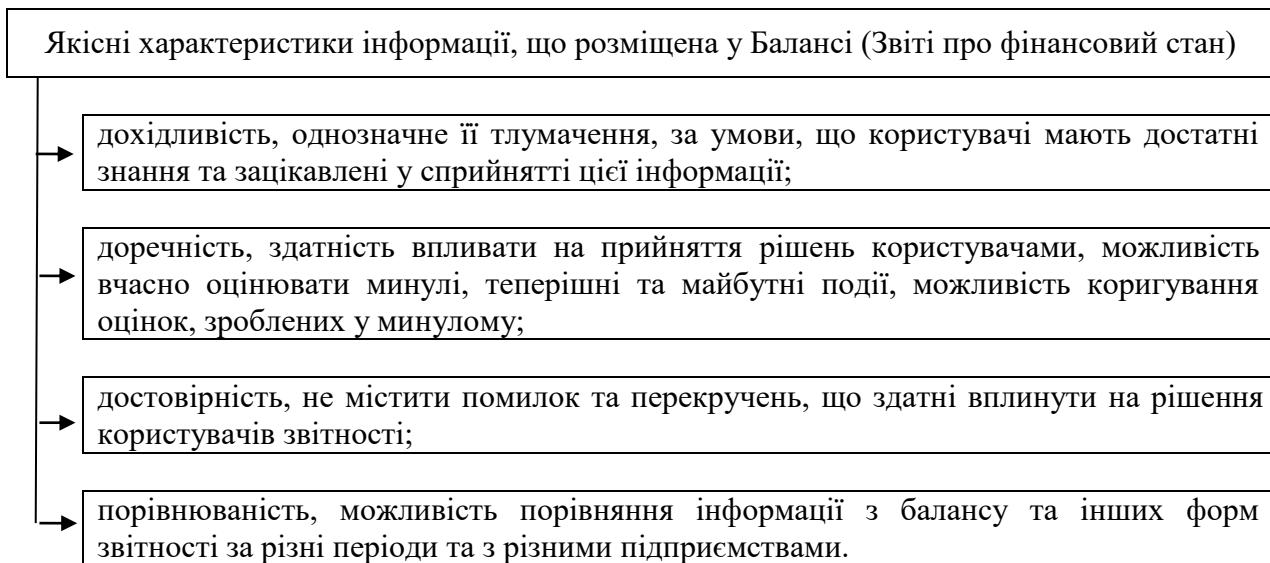

Рис. 2. Якісні характеристики інформації для користувачів
«Балансу (Звіту про фінансовий стан)»

Проведені дослідження свідчать, що проблематика формування «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» перебуває під увагою багатьох науковців та користувачів, у тому числі й контролюючих органів. У зв'язку з цим у табл. 1 наведено основні з нормативно-законодавчих актів, що регулюють методику складання та подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)».

Досліджуючи еволюційний шлях розвитку вітчизняного обліку й впровадження у нього міжнародних стандартів зауважимо, що Україна стала на шлях розробки національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку

(НП(С)БО), які базуються на ключових концепціях міжнародних стандартів.

Таблиця 1

Нормативні акти, що регулюють порядок складання та подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» як форми річної фінансової звітності

Нормативний документ	Змістове навантаження нормативного акту в частині складання та подання Балансу (Звіту про фінансовий стан)
Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» № 2164-VIII від 05.10.2017 р.	Визначає склад фінансової звітності й розкриває сутність основних принципів щодо її складання. Встановлює відповідальність власника (уповноваженого органу) за організацію та ведення бухгалтерського обліку (фіксації всіх господарських операцій, зберігання й обробка первинних документів, реєстрів обліку) та складання фінансової звітності.
Наказ «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» № 433 від 28.33.2013 р.	Розкриває інформацію щодо складу і змісту статей Балансу (Звіту про фінансовий стан) та інших форм річної фінансової звітності. Визначає порядок переміщення та приведення земельної ділянки, на якій розташований основний засіб, до стану придатного для використання, зокрема, на рекультивацію земель.
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 07.02.2013 р.	Визначає мету, склад і принципи підготовки та подання фінансової звітності й вимоги до розкриття її елементів.
П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» № 137 від 28.35.1999 р.	Визначає порядок виправлення помилок, внесення та розкриття змін у фінансовій звітності суб'єктів усіх форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які складають фінансову звітність за МСФЗ).
П(С)БО 7 «Основні засоби» № 92 від 27.04.2000 р.	Визначає методологічні аспекти інформації щодо обліку основних засобів і розкриття її у фінансовій звітності.
П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» № 242 від 18.10.1999 р.	Встановлює методологічні аспекти інформації щодо обліку нематеріальних активів і розкриття її у фінансовій звітності.
П(С)БО 9 «Запаси» № 246 від 20.10.1999 р.	Визначає методологічні основи інформації щодо запасів і розкриття її у фінансовій звітності.
П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» № 237 від 08.10.1999 р.	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації щодо поточної та довгострокової дебіторської заборгованості і розкриття її у фінансовій звітності.
П(С)БО 11 «Зобов'язання» № 20 від 31.01.2000 р. [62]	Визначає методологічні основи формування в обліку інформації стосовно поточних та довгострокових зобов'язань і розкриття її у фінансовій звітності.
П(С)БО 30 «Біологічні активи» № 817 від 24.12.2004 р.	Визначає методологічні засади інформації стосовно поточних та довгострокових біологічних активів і розкриття її у фінансовій звітності.
П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» № 1591 від 09.12.2011 р.	Визначає методологічні основи формування в обліку інформації стосовно інвестиційної нерухомості та її розкриття у фінансовій звітності.
Положення «Про інвентаризацію активів та зобов'язань» № 879 від 02.09.2014 р.	Розкриває загальний порядок проведення обов'язкової інвентаризації перед складанням фінансової звітності. Визначає порядок створення інвентаризаційних комісій та відповідальних осіб за її організацію та проведення.

Проте, певні питання, що стосуються практичного застосування вітчизняних стандартів дещо відрізняються від прийнятих на міжнародному рівні, оскільки враховують вітчизняну специфіку.

У другому розділі «**Фінансово-економічна характеристика діяльності підприємства**» проведено фінансово-економічний аналіз діяльності СТОВ «Калина» Гадяцького району Полтавської області за 2015–2017 рр.; розглянуто правові засади діяльності підприємства; обґрунтовано концептуальний підхід щодо формування основних положень облікової політики підприємства.

Визначено, що фінансовий стан СТОВ «Калина» з позиції короткострокової перспективи оцінюється показниками ліквідності й платоспроможності, аналіз яких наведено на рис. 3.

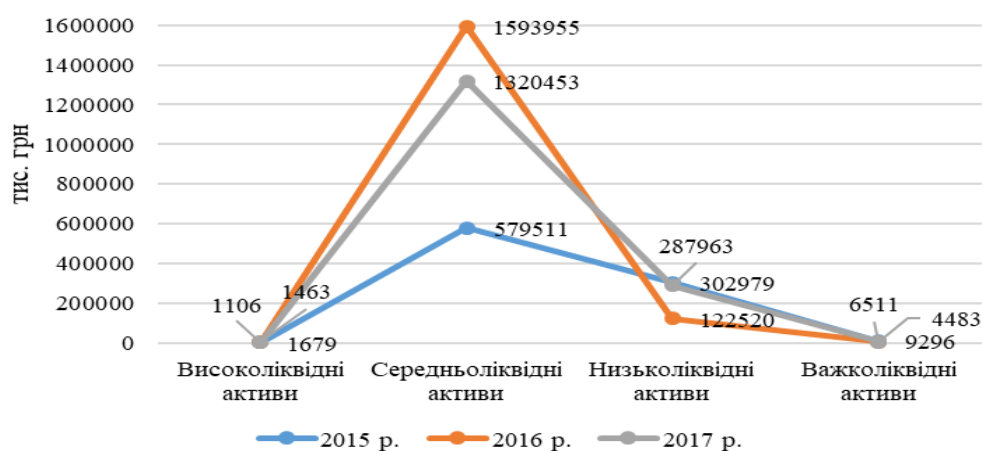

Рис. 3. Динаміка показників ліквідності активів за видами у СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр.

Аналіз даних рис. 3. свідчить, що протягом досліджуваних 2015–2017 рр., здебільшого, спостерігається нестача високоліквідних активів товариства та надлишок середньоліквідних та низьколіквідних активів. За підсумком звітного періоду «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» СТОВ «Калина» є неліквідним, що свідчить про перевищення потреби у грошових коштах над їх реальним надходженням.

Динаміку показників ліквідності та платоспроможності СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр. наведено на рис. 4.

Із даних рис. 4 слідує, що розрахований коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом досліджуваних 2015–2017 рр. є значно нижчим від нормативного значення ($\geq 0,2$), як результат грошових коштів, які обліковуються на балансі СТОВ «Калина» не достатньо для погашення зобов'язань товариства.

Значення коефіцієнта швидкої ліквідності протягом досліджуваного періоду є вище нормативного, хоча має тенденцію до зменшення. Перевищення даного показника свідчить, що у разі погашення наявної дебіторської заборгованості, товариство матиме змогу погасити свої зобов'язання.

Розрахований загальний коефіцієнт покриття СТОВ «Калина» протягом

2015 – 2017 рр. перевищує нормативне значення ($\geq 1,0$), тобто на 1 грн поточних зобов'язань припадає 2,34 грн, 1,07 грн, 1,041 грн, відповідно оборотних активів.

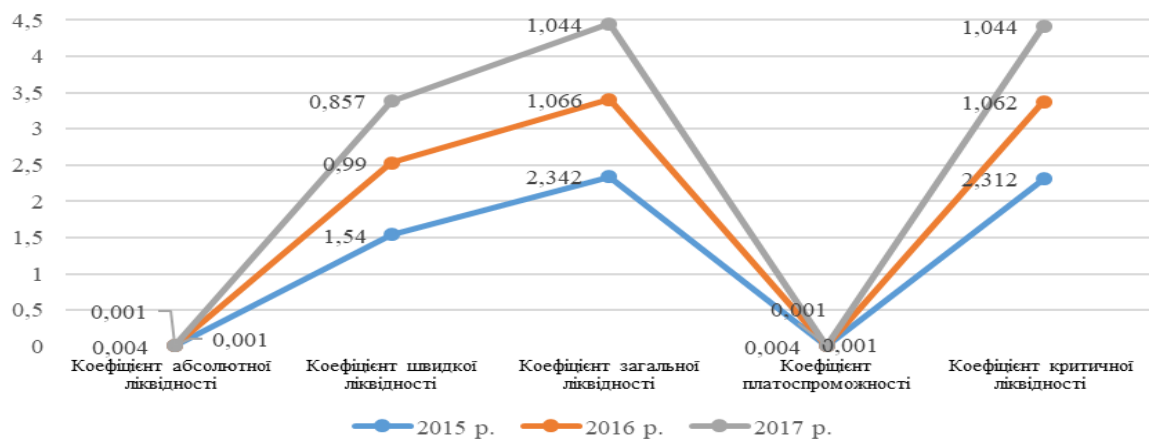

Рис. 4. Динаміка показників ліквідності та платоспроможності СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр.

Перевищення над нормативним значенням ($\geq 1,0$) спостерігається і за показником коефіцієнт критичної ліквідності 2,312, 1,062 та 1,044 відповідно.

Проведені дослідження свідчать, що у 2017 р. порівняно з 2015 р. чистий дохід від реалізації продукції у СТОВ «Калина» збільшився на 29 %. Проте переважаюче зростання операційних витрат (собівартості реалізації продукції, робіт та послуг 32,6 %, адміністративних витрат на 91,4 %, витрат на збут у 2,7 рази, інших витрат операційної діяльності на 78,4 %) порівняно над збільшенням чистого доходу від реалізації призвело до отримання збитку. Графічне зображення динаміки фінансового результату діяльності СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр., наведено на рис. 5.

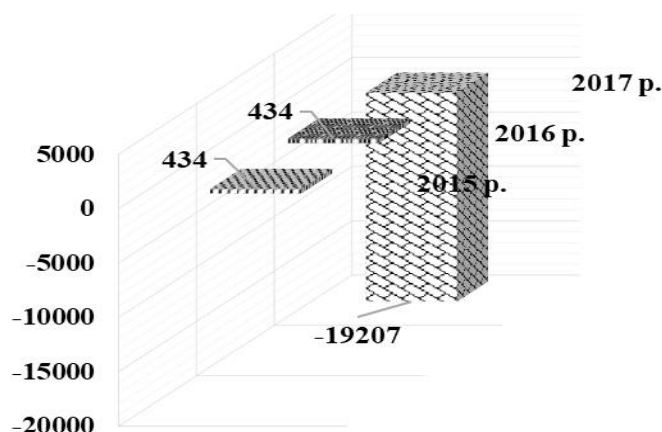

Рис. 5. Динаміка фінансового результату діяльності СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр.

У ході дослідження встановлено елементи облікової політики, що впливають на формування статей форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», основними з-поміж яких є: вибір методу нарахування амортизації

необоротних активів; зміна методу переоцінки необоротних активів; вибір способу розподілу непрямих витрат між окремими об'єктами обліку та калькулювання.

У третьому розділі **«Методика складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» підприємства»** розглянуто порядок підготовки облікових даних для складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)»; методику складання активу та пасиву «Балансу (Звіту про фінансовий стан)»; порядок і строки подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)»; досвід автоматизації складання та подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)».

Встановлено, що організаційний процес підготовки, формування й подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» у складі річної фінансової звітності СТОВ «Калина» складається з низки етапів, зокрема: ознайомлення зі змінами податкового законодавства; проведення річної інвентаризації господарських засобів при закритті звітного періоду; підготовка облікових даних для складання фінансової звітності й закриття облікових регістрів; затвердження керівництвом річної фінансової звітності; подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» до ДФСУ та статистики.

Розкрито методику складання активу та пасиву «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» у відповідності до чинного законодавства, та визначено, що дана форма звітності як елемент та складова методу бухгалтерського обліку є джерелом інформації для управління суб'єктом господарювання та розглядається як інструмент для об'єктивної та достовірної оцінки його фінансово-майнового стану.

Ведення бухгалтерського обліку у СТОВ «Калина» здійснюється з використанням програмного продукту «1 С: Підприємство 8.2». Встановлено, що автоматизація бухгалтерського обліку товариства знаходиться на достатньому рівні, що уможливорює істотно полегшити трудомісткі розрахунки, підвищити оперативність та точність облікової інформації та складання фінансової звітності. Для формування та подання електронної фінансової звітності до державних органів у СТОВ «Калина» використовується програма «М.Е.Дос».

У четвертому розділі **«Аналіз і шляхи поліпшення майнового стану підприємства»** визначено аналіз структури та динаміки майна; аналіз структури та динаміки джерел формування капіталу; оцінку оборотності та ефективності використання активів і пасивів; шляхи поліпшення майнового стану підприємства.

Встановлено, що одним із напрямів оцінки фінансового стану підприємства за інформацією форми № 1 «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» є аналіз його майнового стану, що характеризується оцінкою складу, розміщення, структури та динаміки активів (господарський засобів) й пасивів (власних та залучених джерел утворення майна).

Основними завданнями аналізу використання майна СТОВ «Калина» є: аналіз забезпеченості підприємства та його структурних підрозділів основними та оборотними активами; аналіз відповідності складу, структури та технічного рівня основних та оборотних активів потребам виробництва; аналіз виконання

стратегічних планів й дотримання нормативів за кількістю, якістю та структурою випущеної продукції, що заохочує зростання виробництва та підвищує його якість; аналіз ефективності використання всіх видів ресурсів підприємства (матеріальні, трудові, фінансові); пошук резервів підвищення ефективності роботи підприємства на всіх стадіях господарського процесу на підставі вивчення досвіду, новітніх досягнень науки і техніки; обґрунтування оптимальності управлінських рішень (контролю) та сприяння успішної їх реалізації.

Динаміка майна СТОВ «Калина» за 2015-2017 рр. наведено на рис. 6.

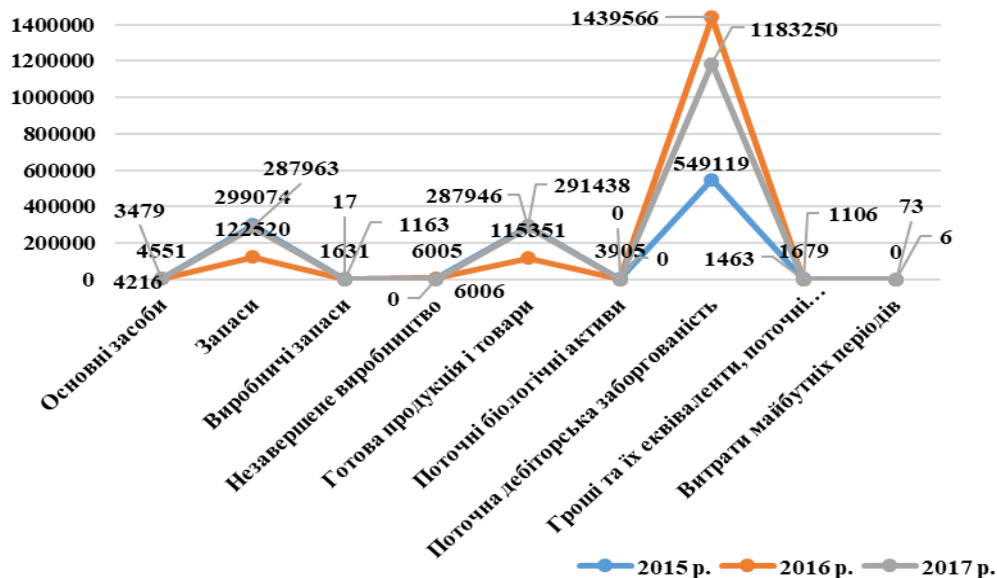

Рис. 6. Динаміка майна СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр.

Показники рис. 6 свідчать, що у 2017 р. порівняно з 2015 р. вартість майна СТОВ «Калина» збільшилась на 80,9 %. При цьому спостерігається зменшення необоротних активів на 30,0 %, що здебільшого представлені основними засобами, які у 2015 р. порівняно з базисним роком (2017 р.) зменшилися на 23,6 % і склали 3479 тис. гривень. Стосовно оборотних активів, то по ним відбулося збільшення на 82,0 %, однак по групі запасів спостерігається скорочення у 2017 р. порівняно з 2015 р. на 3,7 %. Негативним явищем є зростання поточної дебіторської заборгованості, яка у 2017 р. на 634131 тис. грн, така тенденція свідчить про ризик її неповернення.

Графічне зображення динаміки оборотних та необоротних активів у СТОВ «Калина» за 2015 – 2017 рр. наведено на рис. 7.

У СТОВ «Калина» станом на 2017 р. за формою функціонування обліковано 294 млн. 455 тис. грн матеріальних активів, вартість яких за досліджуваний період зменшилася на 5,7 %.

Стосовно фінансових активів, то їх сума у 2017 р. порівняно з 2015 р. зросла у 2,2 рази. Станом на 2017 р. у структурі майна переважає частка фінансових активів, яка склала 80,1 %, що на 16,3 пункти вище порівняно з 2015 роком.

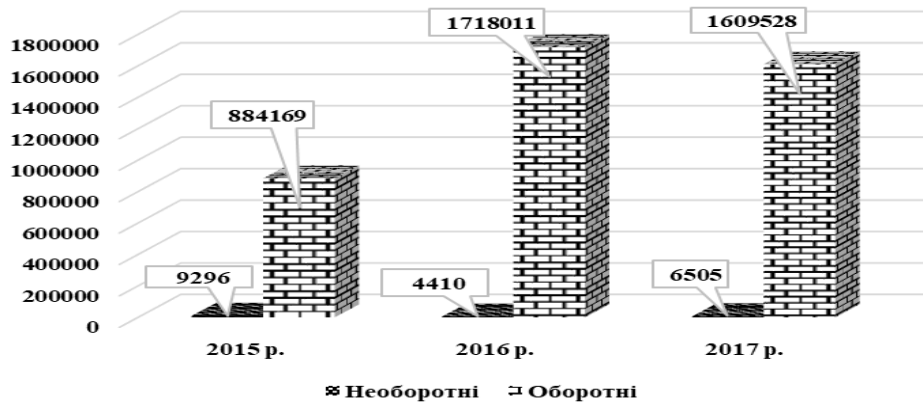

Рис. 7. Динаміка активів СТОВ «Калина» за характером участі у господарському процесі та швидкості обороту за 2015 – 2017 рр.

Динаміка активів СТОВ «Калина» за формою функціонування за 2015 – 2017 рр. наведена на рис. 8.

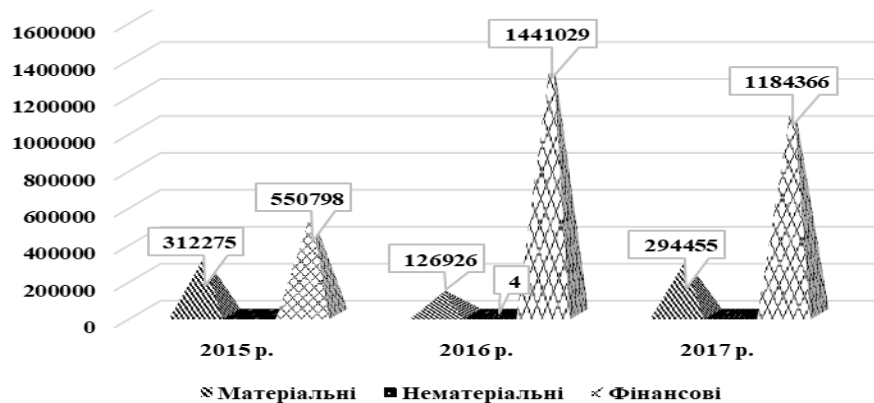

Рис. 8. Динаміка активів СТОВ «Калина» за формою функціонування за 2015 – 2017 рр.

Динаміка показників ефективності використання основних засобів у СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр. наведено на рис. 9.

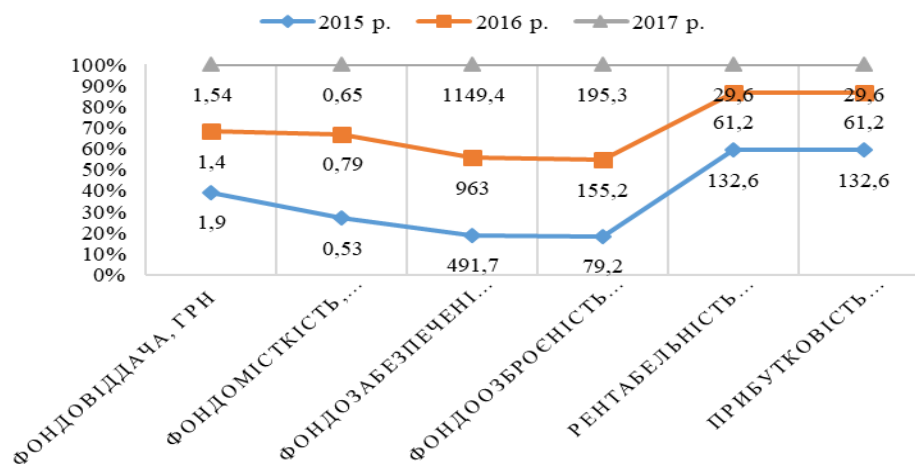

Рис. 9. Динаміка показників ефективності використання основних засобів у СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр.

Проаналізувавши розраховані показники рис. 9, зауважимо, що у СТОВ «Калина» за рахунок перевищення вартості основних засобів порівняно зі зниженням середньорічної чисельності працюючих та зменшення площі сільськогосподарських угідь, показники фондозабезпеченості та фондоозброєності збільшилися відповідно у 2,3 рази та у 2,4 рази. Показники рентабельності основних засобів мають негативну тенденцію, що пов'язано із отриманням збитку у 2017 р. Графічне зображення динаміки власного та позикового капіталу СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр. наведено на рис. 10.

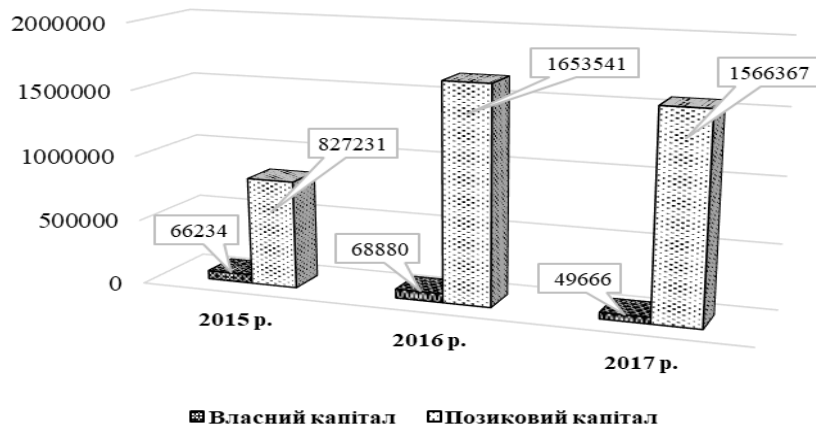

Рис. 10. Динаміка власного та позикового капіталу СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр.

Відтак, у СТОВ «Калина» оборотні активи займають велику частку у валюті «Балансу (Звіту про фінансовий стан)», від стану й ефективного використання залежать результати фінансово-господарської діяльності та фінансовий стан досліджуваного підприємства.

Проведені дослідження свідчать, що проблематика підвищення ефективності використання основних засобів є одним із пріоритетних завдань господарської діяльності підприємства, що визначає його майновий стан та конкурентоспроможність продукції (виконаних робіт, наданих послуг).

Шляхи поліпшення використання основних засобів наведено на рис. 11.

Рис. 11. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів

Узагальнюючи вище викладене, зауважимо, що застосування на практиці запропонованих напрямів підвищення ефективності використання основних засобів уможливить поліпшити майновий стан СТОВ «Калина» за рахунок збільшення обсягів виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг), підвищення значень показників фондівіддачі, і як результат – збільшення величини його прибутку.

ВИСНОВКИ

У ході результатів дослідження вирішено наукове завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних положень, розробці практичних рекомендацій щодо методики складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» та аналізу майнового стану підприємства. Результати дослідження дають змогу сформулювати наступні висновки.

1. Розкрито сутність, складові та принципи фінансової звітності, і зокрема, «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» та досліджено еволюційний шлях його формування. Встановлено, що його сутність й змістове навантаження змінювались із розвитком фінансово-господарських відносин суспільства. Наразі «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», як форма звітності, тісно пов'язана із Планом рахунків, і ґрунтується на принципі подвійного запису.

2. Встановлено, що в економічній літературі виокремлюють цілу низку класифікаційних ознак балансів, основні з них: вступний, зведений, консолідований, сальдовий та шаховий. Однак, Баланс (Звіт про фінансовий стан) як встановлена форма річної звітності, відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

3. Визначено, що основним елементом «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» є стаття. Вона відповідає критеріям, встановленим НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 07.02.2013 р. і є неподільним показником, що характеризує окремий вид активів (активна стаття) або вид капіталу чи зобов'язань (пасивна стаття). Критеріями відповідності є: існування ймовірності отримання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з нею; оцінка статті може бути достовірно визначена.

4. З'ясовано, що у «Балансі (Звіті про фінансовий стан)» якісними характеристиками інформації, що формуються під впливом управлінського середовища є: повнота, відкритість, неупередженість, прозорість, підзвітність, регламентація. Проте, якісними характеристиками інформації, що формуються під впливом облікового середовища, є: точність, обґрунтованість, придатність, надійність, однорідність, адекватність, взаємоузгодженість, передбачуваність.

5. Узагальнено основні законодавчо-нормативні акти, що регулюють порядок складання та подання Балансу (Звіту про фінансовий стан) в Україні: Кодекси, Закони України, Постанови Кабінету міністрів, Положення (стандарты) бухгалтерського обліку та інші нормативні документи.

6. Досліджено еволюційний шлях розвитку вітчизняного обліку і впровадження у нього міжнародних стандартів. Встановлено, що Україна стала на шлях розробки національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які базуються на ключових концепціях міжнародних стандартів. Функція

МСФЗ – сприяти гармонізації та поліпшенню фінансової звітності всіх країн.

7. Проведено діагностику фінансового аналізу СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр., результати досліджень свідчать, що за системою розрахованих коефіцієнтів (показників стану майна та капіталу) у динаміці прослідковуються незначні коливання у сторону зменшення, тобто підтверджують негативні ознаки діяльності товариства: підприємство є неліквідним з ознаками неплатоспроможності; у 2017 р. результатом господарської діяльності є збиток 19 млн 207 тис. грн, що пояснюється значним перевищенням доходів над витратами. У цілому фінансовий стан товариства задовільний.

8. Встановлено, що бухгалтерський облік у СТОВ «Калина» ведеться у відповідності до чинного законодавства та Наказу «Про облікову політику». Розкрито ключові елементи формування облікової політики, а саме: теорія, методологія, технологія та організація. Водночас узагальнено елементи облікової політики, що впливають на формування статей форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», основними серед них є: вибір методу амортизації необоротних активів; зміна методу переоцінки необоротних активів; вибір методу оцінки вибуття запасів; вибір способу розподілу непрямих витрат між окремими об'єктами обліку та калькулювання та інші.

9. Розкрито етапи процесу підготовки, складання й подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» у складі фінансової звітності товариства, основні з яких: ознайомлення зі змінами податкового законодавства; проведення річної інвентаризації господарських засобів при закритті звітного періоду; підготовка облікових даних для складання фінансової звітності й закриття облікових реєстрів; затвердження керівництвом річної фінансової звітності; подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» до ДФСУ та статистики.

10. Ведення бухгалтерського обліку у СТОВ «Калина» здійснюється з використанням програмного продукту «1 С: Підприємство 8.2». Встановлено, що автоматизація бухгалтерського обліку товариства знаходиться на достатньому рівні, що уможливорює істотно полегшити трудомісткі розрахунки, підвищити оперативність облікової інформації та складання фінансової звітності. Для формування та подання електронної фінансової звітності до державних органів у СТОВ «Калина» використовується програма «М.Е.Дос».

11. Проведено аналіз майнового стану СТОВ «Калина» за 2015–2017 рр., визначено: зниження питомої ваги власного капіталу в пасивах кінець 2017 р. до 97 %; зростання частки позикового капіталу у власному з 92,6 % у 2015 р. до 96,9 % у 2017 р. за рахунок збільшення додаткового капіталу; позиковий капітал на кінець 2017 р. складається із поточних зобов'язань (98 %) та довгострокових зобов'язань (2 %); у структурі зобов'язань за ознакою терміновості оплати частка найбільш термінових зобов'язань збільшилася у 2017 р. порівняно з 2015 р. з 42 % до 95 %, а короткострокових – збільшилася на 42 тис. грн. У цілому капітал товариства збільшився 81 %.

12. Досліджено показники оборотності оборотних активів товариства, що характеризують зменшення коефіцієнта обертання на 0,124 пункти, та збільшення коефіцієнта завантаження відповідно на 7,143 пункти, та збільшення тривалості одного обороту оборотних активів на 2555 днів. Вказані

динамічні зміни показників свідчать про уповільнення оборотності оборотних активів товариства, що пояснюється перевищенням темпів зростання середньорічної вартості оборотних активів над зростанням чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

13. Визначено, основні напрями прискорення обертання оборотних активів, основні з-поміж яких є: скорочення тривалості виробничого процесу; впровадження ресурсозберігаючих технологій; впровадження системи мотивації щодо раціонального використання матеріальних ресурсів; модернізація виробничої інфраструктури підприємства; прискорення процесу реалізації готової продукції; ефективне управління дебіторською заборгованістю та інші.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Удовиченко А. В. Баланс : сутність та вимоги складання / Удовиченко А. В., Яловега Л. В. // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю». – Полтава : ПДАА, 2017. – С. 219–221.

2. Удовиченко А. В. Організація облікового процесу на підприємстві з використанням програмного продукту «1С: Бухгалтерія» / Удовиченко А. В., Яловега Л. В. // Матеріали науково-практичної конференції студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по напрямках підготовки (спеціальностях) «Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки студентів обліково-фінансового профілю», випуск 4. – Полтава : ПДАА, 2018. – С. 86–88.

3. Золотоверх А. В. Аудит балансу : сутність, методика проведення / Золотоверх А. В., Гринь В. І. // Матеріали науково-практичної конференції студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по напрямках підготовки (спеціальностях) «Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки студентів обліково-фінансового профілю», випуск 5. – Полтава : ПДАА, 2018. – С. 16–18.

4. Золотоверх А. В. Шляхи поліпшення майнового стану підприємства / Золотоверх А. В., Стиценко А. М. // Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю». – Полтава : ПДАА, 2018. – С. 182–184.

АНОТАЦІЯ

Золотоверх А. В. Методика складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» та аналіз майнового стану підприємства. – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття ступеня вищої освіти магістр за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» зі спеціальності «Облік і оподаткування». – Полтавська державна аграрна академія, Полтава, 2018.

Робота присвячена дослідженню теоретичного та практичного аспектів методики складання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)», а також аналіз майнового стану досліджуваного підприємства.

У результаті дослідження: висвітлено еволюцію поглядів вітчизняних учених на сутність й змістове наповнення поняття «баланс»; узагальнено х класифікацію балансів; проведено порівняльну характеристику структури балансу згідно міжнародних та національних стандартів; узагальнено елементи облікової політики, що впливають на формування статей форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», основними серед них є: вибір методу амортизації необоротних активів; зміна методу переоцінки необоротних активів; вибір методу оцінки вибуття запасів; вибір способу розподілу непрямих витрат між окремими об'єктами обліку та калькулювання та інші; досліджено особливості автоматизації облікової інформації та складання фінансової звітності за допомогою програми «1С: Підприємство 8.2»; розглянуто аналіз структури та динаміки майна (капіталу) підприємства.

Ключові слова: фінансова звітність, баланс, актив, пасив, аналіз, облікова політика, фінансовий стан.

ANNOTATION

Zolotoverkh A. Methodology of Compilation of «Balance (Statement of Financial Condition)» and analysis of the property status of the enterprise. – The manuscript.

Graduate work for obtaining a higher education degree by an educational and professional program «Accounting and taxation» in the specialty «Accounting and taxation». – Poltava State Agrarian Academy, Poltava, 2018.

The work is devoted to the study of theoretical and practical aspects of the methodology of drawing up the «Balance (Financial Statement Report)», as well as an analysis of the property status of the investigated enterprise.

As a result of the study: the evolution of the views of domestic scientists on the essence and content of the concept of «balance» is highlighted; generalized classification of balances; a comparative characteristic of the balance structure in accordance with international and national standards; general elements of accounting policy that influence the formation of articles of form number 1 «Balance (Statement of financial position)», the main among them are: choice of the method of depreciation of non-current assets; change in the method of revaluation of non-current assets; choice of method for estimating stock disposal; choice of method of distribution of indirect costs between separate objects of accounting and calculation and others; the features of automation of accounting information and preparation of financial reporting with the help of the program «1С: Enterprise 8.2» are investigated; the analysis of the structure and dynamics of the property (capital) of the enterprise is considered.

Key words: financial reporting, balance sheet, asset, liability, analysis, accounting policy, financial condition.